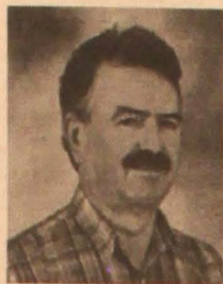

Τραγούδια των Βλαχόφωνων⁽⁹⁾

Του Τσιαμήτρου Γιάννη , εκπκού , χοροδιδασκάλου

Πράγματι υπήρχαν και υπάρχουν τραγούδια στην αρωμουνική (βλάχικα), όμως αποτελούσαν εξαίρεση και σε πολλά έχουμε και μεικτή μορφή με εκτενέστερη την ελληνική γλωσσική μορφή. Ίδού τι μας λέει ο Αχ. Λαζάρου στο ανάτυπο από το Ηπειρωτικό Ημερολόγιο, Ιωάννινα 1988 με τίτλο 'Ιστορία του βλάχικου Δημοτικού τραγουδιού' σελ. 358 :

«Εξ άλλου ένα τραγούδι επιτυχημένο τόσο στη γλωσσική μορφή όσο και στο μέλος, ρυθμό και αρμονία, ανεπαίσθητα κατακτά πολύ έδαφος και τραγουδιέται ευχάριστα, παραμερίζοντας και τα γνήσια. Μεταξύ αυτών, που συλλέγονται από τους Wace- Thompson(συγγραφείς του βιβλίου 'Οι νομάδες των Βαλκανίων', είναι το εξής:

La patru tsindza marmare,	la shassile fandan'i,
aklo doarme feata singura,	singura shi isusita.
Shi dadasa ma l'i dzatsia	shi dadasa l'i dzatse,
"Ea skoala h il'e amea	niveasta va n't adaru,
ka yin kuskri'l'i tra s til'a	kuskri di la gsambrolu"

Ο Παπαγεωργίου (1909 σύγχρονος αυτών των συγγραφέων) παραθέτοντας παραλλαγή του τραγουδιού στην αρωμουνική έως τον όγδοο στίχο, συμπληρώνει: 'και μετά ακολουθεί ελληνιστί:

«πάνω, μάννα μ' και κρύβομαι στα πράσινα λιβάδια
-Γιατί κορίτσι μ' κρύβεσαι στα πράσινα λιβάδια;

(Αναγωγή στην απαρχή εκλατινίσεως ευελπιστεί με το τραγούδι αυτό ο Αντ. Μπουσμπούκης προλογίζοντας το βιβλίο του Γ.Σ. Εξάρχου, 'Βλάχοι, Μνημεία ζωής και λόγου ενός πολιτισμού που χάνεται', Αθήνα 1986,23-24).

Αυτό το τραγούδι ο Αχ. Καρανάσιος, στο κεφάλαιο 'Τραγούδια του χωριού' του βιβλίου του για το Γαρδίκι Αθαμάνων χαρακτηρίζει σαν βέρο 'βλάχικο τραγούδι'. Ασφαλώς, διότι οι βλάχοι στα Τρίκαλα τραγουδούν κατ'εξαίρεση στην αρωμουνική, στην οποία μόνον ελάχιστο δείγμα, περίπου δυο στίχους καταχωρίζει, ενώ εν συνεχεία ακολουθεί ολόκληρο στην ελληνική, ασύγκριτα εκτενέστερο από εκείνα των Wace-Thompson και Παπαγεωργίου:

'Κάτω στα πέντε μάρμαρα στα έξη λιθαράκια,
κοιμάται κόρη μοναχή, στα νυφικά ντυμένη.
Κι 'η μάνα της, της έλεγε, κι η μάνα της τη λέγει:
-Σήκω κορίτσι μ' ξύπνησε και μη βαρειά κοιμάσαι,
ανάμεσα απ'τις φίλες σου κι απ'τους ιδικούς σου,
γιατί τ'αψίκι του γαμπρού ήρθε για να σε πάρη.
-Σαν ήρθαν οι συμπέθεροι ,καλώς τους να κοπιάσουν,
μον' βάλε το χεράκι σου, στου φουσανιού μ' την τσέπη,
και πάρε το έρμο το κλειδί ν'ανοίξεις το κελάρι,
και στρώσε τους να φαν ,να πιούν και να μεθύσουν,
και μένα μη με καρτερείς ,στου τραπεζιού το γλέντι,
γιατί θα φύγω μακριά, εις τον απάνω κόσμο,
το χάρο θα στεφανωθώ. Μανούλα μ' θα πεθάνω!
Μον' θέλω να με θάψετε ψηλά στον Αη Γεώργη,
στον όχτο τον ψηλότερο πούνε σιμά του δρόμου,
για να περνούν οι φίλες μου να με καλημερνάνε,
όταν τον λόγγο το πρωί πάνε να μάσουν ξύλα,
κι όταν το Μέγα Σάββατο πάνε να μεταλάβουν.

(Αχ. Γ. Καρανάσιου, Ιστορικά-Λαογραφικά -Παραδόσεις Γαρδικίου Αθαμάνων, Τρίκαλα 1979,103)

Μεικτή γλωσσική μορφή έχει και το τραγούδι, που τραγουδούν τα παιδιά στο Λιβάδι Ολύμπου κατά την τέλεση της 'Περπερούνας':

Πι-Πι- Πιπιριά,	πιπιριά , Σουλαντρά
Λίμπι-λίμπι στο γιαλό,	καρακάξα στο νερό,
Dede pluae,	ρίξε βροχή,
de tu ginia anuaste,	στ' αμπέλι το δικό μας,
si ciriasce auili,	να μεγαλώσουν τα σταφύλια,
auili cu patesli,	σταφύλια και πατάτες,
si li alnemu cu mnesli.	για να τα μαζεύουμε με χούφτες.

(Τα δημοτικά τραγούδια του Λιβαδιού Ολύμπου Γ. Ράπτη Θεσσαλονίκη ,1977)»

Παραπλήσια μεικτή παραλλαγή συναντήσαμε και στο Ξηρολιβαδο Ημαθίας ,που έχει ως εξής

Πιρπιρούνα περπατεί ,	το Θεό παρακαλεί ,
βρέξε βρέξε μια βροχή ,	μια βροχή καλή καλή,
ντα πλουαία κου γκ'λιάτ',	ρίξε νερό με τα καρδάρι
σι σα ντ'άπου άγκριλι ,	να δώσει νερό στα χωράφια
άγκριλι 6'αγίνιλι.	στα χωράφια και στα αμπέλια

(πληροφοριοδότης: Σοφία Κόγια, ετών 82, Ξηρολιβαδο 2011).

ης

ύ 2011- Προ-
ον καταστατι-

οικητικό Συμ-
απαρτίας η
τοποιοηθεί την
ρίου 2012 την

ελών κρίνεται

μβούλιο

νίδης
έας
νίδης